

P7_TA-PROV(2014)0108

Dreptul la educație în regiunea Transnistriei

Rezoluția Parlamentului European din 6 februarie 2014 referitoare la Transnistria (2014/2552(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere Acordul de parteneriat și cooperare dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, care a intrat în vigoare la 1 iulie 1998,
- având în vedere Planul de acțiune pentru Republica Moldova adoptat la cea de-a șaptea reuniune a Consiliului de Cooperare UE-Republica Moldova din 22 februarie 2005,
- Având în vedere Acordul de asociere parafat de către UE și Republica Moldova la 29 noiembrie 2013, cu ocazia summitului Parteneriatului estic ce a avut loc la Vilnius,
- având în vedere hotărârea pronunțată de Marea Cameră a Curții Europene pentru Drepturile Omului la 19 octombrie 2012 în cauza Catan și alți 27/ Republica Moldova și Rusia (nr. 43370/04),
- având în vedere declarațiile Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) de la summitul acesteia de la Istanbul, din 1999, și de la reuniunea Consiliului ministerial al acesteia, de la Porto, din 2002,
- având în vedere rezoluțiile sale anterioare privind situația din Republica Moldova, în special cea din 15 septembrie 2011 privind Acordul de asociere¹, precum și rezoluțiile sale privind situația din regiunea Transnistria,
- având în vedere rezoluția sa din 12 septembrie 2013 referitoare la presiunea exercitată de Rusia asupra țărilor din Parteneriatul estic (în contextul viitorului summit al Parteneriatului estic de la Vilnius)² și rezoluția sa din 12 decembrie 2013 referitoare la rezultatele Summitului de la Vilnius și la viitorul Parteneriatului estic, în special în ceea ce privește Ucraina³,
- având în vedere hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova din 5 decembrie 2013 referitoare la faptul că limba oficială a țării este româna și la faptul că educația în limba română continuă să fie restricționată de către autoproclamatele autorități din Transnistria,
- având în vedere recomandările făcute la reuniunile Comisiei de cooperare parlamentară UE-Republica Moldova, în special cele privind dreptul la educație în regiunea Transnistria,
- având în vedere articolul 122 alineatul (5) și articolul 110 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,

¹ JO C 51 E, 22.2.2013, p. 108.

² Texte adoptate, P7_TA(2013)0383.

³ Texte adoptate, P7_TA(2013)0595.

- A. întrucât conflictul armat care a avut loc în 1992 în regiunea Transnistria a Republicii Moldova a condus la crearea unui regim separatist, nelegitim și autoritar în această regiune; întrucât situația de conflict înghețat persistă și continuă să aibă loc încălcări grave și răspândite ale drepturilor omului, inclusiv în domeniul educației și al funcționării școlilor;
- B. întrucât orice ingerință politică în procesul de învățământ este inacceptabilă; întrucât părțile implicate în soluționarea problemei transnistrene ar trebui să asigure accesul liber și nediscriminatoriu la educație în regiune și funcționarea regulată a instituțiilor de învățământ și ar trebui să acorde prioritate maximă siguranței copiilor și personalului;
- C. întrucât, la 2 februarie 2014, autoritățile locale din Găgăuzia au organizat un referendum regional privind direcția politicii externe a țării; întrucât referendumul a fost declarat ilegal de către guvernul central și de către autoritățile judiciare competente;
- D. întrucât negocierile privind Transnistria continuă din 1992 în așa-zisul format „5+2”, însă nu a fost găsită nicio soluție sustenabilă bazată pe respectarea deplină a integrității teritoriale și suveranității Republicii Moldova, în pofida repetatelor decizii internaționale menționate anterior; întrucât trupele rusești continuă să fie staționate acolo;
- E. întrucât negocierile în formatul 5+2 au fost reluate în 2011, iar Grupul de lucru privind educația și-a reluat activitatea de atunci;
- F. întrucât tensiunile sunt în creștere, deoarece negocierile sunt în permanență subminate de autoproclamatele autorități transnistrene; întrucât s-a convenit în mod provizoriu ca o nouă rundă de negocieri 5+2 să aibă loc la 27-28 februarie 2014, iar aceasta constituie o nouă posibilitate de a pune capăt impasului și a realiza progrese substanțiale;
- G. întrucât, potrivit unui raport al OSCE din noiembrie 2012, există opt școli cu predare în grafie latină care sunt în măsură să continue predarea cu ajutorul ministerului Educației, șase dintre acestea în teritoriul controlat de autoritățile transnistrene, iar două mutate pe teritoriul învecinat de pe malul stâng, controlat de autoritățile Republicii Moldova, fapt ce a dus la apariția unor serioase probleme cotidiene pentru elevi legate de transport; întrucât raportul a evidențiat faptul că situația acestor școli rămâne presantă, chestiunile îngrijorătoare fiind contractele de închiriere și condițiile clădirilor, libertatea de mișcare, transportul bunurilor, sănătatea, siguranța și inspecțiile sanitare, scăderea numărului elevilor, presiuni sau intimidări ale părinților sau cadrelor didactice, statutul juridic și situațiile specifice ale proprietăților situate la Râbnița și ale școlilor situate anterior la Grigoriopol și la Dubăsari;
- H. întrucât, în decembrie 2013, autoproclamatele autorități din Transnistria au relansat o campanie agresivă împotriva celor opt școli cu predare în limba română, acțiunile acestora mergând de la presiuni administrative până la declarații ale autoproclamatelor autorități spunând că vor închide acele școli care refuză să recunoască autoritatea regimului separatist;
- I. întrucât multe din cadrele didactice de la școala Lucian Blaga din Tiraspol au fost supuse la interogatorii ilegale de către miliția din regiunea separatistă și la presiuni pentru a-și plăti impozitele autoproclamatelor autorități din Transnistria, și nu Republicii Moldova; Întrucât, în ianuarie 2014, conturile bancare ale școlii au fost blocate în mod ilegal timp de câteva săptămâni de către autoproclamatele autorități; întrucât la 5 februarie 2014

directorul, contabilul și șoferul liceului „Lucian Blaga” au fost reținuți în timp ce transportau salariile personalului liceului;

- J. întrucât reuniunea Grupului de lucru privind educația, care a avut loc la Chișinău la 27 ianuarie 2014, nu a înregistrat nici un succes în soluționarea chestiunilor rămase nesoluționate referitoare la școlile cu predare în limba română; întrucât s-a ajuns la un acord provizoriu privind efectuarea unor inspecții comune în aceste școli;
- K. întrucât misiunea OSCE în Republica Moldova monitorizează funcționarea școlilor cu predare în limba română de la criza din 2004, când autoproclematele autorități din Transnistria au adoptat măsuri împotriva a opt școli din regiune administrate de autoritățile centrale din Republica Moldova și care urmează programa de învățământ din Republica Moldova; întrucât OSCE mediază între autoritățile centrale și autoritățile din domeniul educației din Transnistria pentru a găsi soluții la problemele rămase nesoluționate și a împiedica apariția unor noi crize; întrucât autoritățile autoproclemate din Transnistria au limitat accesul misiunii OSCE în regiune și i-au interzis accesul șefului misiunii începând cu 1 februarie 2014;
- L. întrucât hotărârea pronunțată de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului la 19 octombrie 2012 în cauza Catan și alții/Republica Moldova și Rusia a relevat încălcarea de către Federația Rusă a articolului 2 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;
- M. întrucât Republica Moldova a înregistrat progrese importante în direcția aprofundării relațiilor sale cu UE, iar Acordul de asociere constituie o oportunitate pentru întreaga țară, inclusiv pentru regiunile Transnistria sau Găgăuzia, de a aprofunda în continuare relațiile sale cu UE și a adopta valori și norme europene, îmbunătățindu-și, în același timp, perspectivele pe plan economic;
- N. întrucât educația este un domeniu în care există un mare potențial pentru cooperarea pe viitor în pofida chestiunilor sensibile existente;
 - 1. regretă în mod ferm nerespectarea drepturilor omului în regiunea Transnistria, îndeosebi în domeniul educației;
 - 2. condamnă politizarea domeniului de politici în materie de educație, consideră că libertatea educației este un drept fundamental și solicită respectarea deplină a acestui drept, precum și încetarea oricărei forme de presiune la adresa instituțiilor de învățământ cu predare în limba română din regiunea Transnistria;
 - 3. regretă că persistența problemelor menționate anterior a contribuit în mod semnificativ la scăderea numărului de înscrieri la școlile cu predare în limba română; critică în mod ferm faptul că aceste școli primesc facturi mai ridicate pentru utilitățile publice din Transnistria decât alte instituții de învățământ și că situația ambiguă a clădirilor și a contractelor de închiriere ține atât școlile, cât și elevii acestora într-o situație de nesiguranță;
 - 4. condamnă presiunea administrativă crescândă pe care o exercită autoproclematele autorități din Transnistria, în special sub forma chiriilor ridicate, abolirii contractelor de închiriere gratuite (fapt ce afectează gimnaziile din Corjova și Roghi), restricțiilor asupra utilizării conturilor bancare și hărțuirii cadrelor didactice (liceul Lucian Blaga, ianuarie 2014) culminând cu reținerea directorului, contabilului și șoferului liceului „Lucian

Blaga” la data de 5 februarie 2014;

5. îndeamnă autoproclamatele autorități din Transnistria să respecte pe deplin dreptul fundamental la educația în limba maternă și să acorde cea mai înaltă prioritate siguranței copiilor și personalului;
6. invită autoritățile să asigure că copiii și părinții sunt protejați de consecințele nefavorabile ale situației politice actuale și să găsească soluții în interesul superior al copiilor și părinților direct implicați;
7. ia act de acordul privind efectuarea unor vizite comune de inspecție în școlile cu predare în limba română în perioada 10-20 martie 2013;
8. condamnă lipsa unei participări constructive a autoproclamatelor autorități din Transnistria la negocierile în formatul 5+2, fapt ce a dus la înregistrarea unor progrese minime de la reluarea negocierilor;
9. evidențiază sprijinul ferm al UE pentru integritatea teritorială a Republicii Moldova și solicită o mai mare implicare a UE în soluționarea acestui conflict din imediata sa vecinătate, inclusiv prin îmbunătățirea statutului rolului UE la nivelul de partener la negocieri; își exprimă sprijinul pentru dialog ca singur instrument pentru soluționarea unor chestiuni atât de sensibile și importante și pentru a garanta găsirea unor soluții pe termen lung;
10. consideră că prosperitatea și stabilitatea Republicii Moldova, în cadrul granițelor sale recunoscute pe plan internațional, precum și a întregii regiuni, pot fi realizate pe deplin numai prin soluționarea pașnică a conflictului din Transnistria;
11. invită OSCE să-și continue activitățile de monitorizare și de facilitare a negocierilor și să apere dreptul la educație al studenților de la școlile cu predare în limba română din Transnistria; de asemenea, invită autoproclamatele autorități din Transnistria să coopereze cu misiunea OSCE în Moldova și să-i permită accesul la teritoriul regiunii;
12. invită Înaltul Reprezentant să abordeze chestiunea dreptului la educație în cadrul următoarei runde de negocieri în formatul 5+2, programată pentru luna februarie 2014, să dedice mai multă atenție acestor negocieri și să întrețină relații la toate nivelurile, inclusiv în summiturile bilaterale, cu toate părțile implicate pentru a ajunge la o soluție mai rapidă, cuprinzătoare și pașnică la conflictul din Transnistria;
13. invită Federația Rusă să pună în aplicare pe deplin hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului care a statuat că Rusia a încălcat dreptul la educație în cazurile școlilor cu predare în limba română aparținând Republicii Moldova, situate în regiunea Transnistria;
14. observă că prezența trupelor rusești duce la un climat care pune în pericol respectarea și promovarea drepturilor omului în regiune; invită Federația Rusă să pună capăt imediat sprijinului acordat autoproclamatelor autorități din Transnistria și să-și îndeplinească angajamentele asumate în 1996 în cadrul Consiliului Europei și reflectate în deciziile OSCE (Istanbul, 1999 și Porto, 2002) referitoare la retragerea trupelor și armamentului rusești de pe teritoriul Republicii Moldova; solicită, de asemenea, înlocuirea acestor trupe cu o misiune civilă de menținere a păcii;

15. face apel la reținere din partea autorităților locale, inclusiv a celor din Găgăuzia, precum și la respectarea deplină a Constituției Republicii Moldova, inclusiv a protecției minorităților; încurajează dialogul cu autoritățile centrale din Republica Moldova în vederea evitării deciziilor unilaterale;
16. invită Consiliul și statele membre să adopte o procedură rapidă care să ducă la adoptarea liberalizării vizelor cu Republica Moldova în cursul verii, deoarece aceasta va avea un impact pozitiv asupra tuturor cetățenilor, inclusiv în domeniul educației;
17. invită Comisia să accelereze procedurile tehnice ducând la semnarea și aplicarea provizorie a Acordului de asociere, inclusiv Zona de liber schimb aprofundat și cuprinzător (ZLSAC);
18. consideră că progresul social, ameliorările în domeniul drepturilor omului și modernizarea economică a Transnistriei ar fi de asemenea favorizate de implementarea dispozițiilor Acordurilor de asociere, inclusiv a ZLSAC, de către autoritățile autoproclamate din Transnistria;
19. invită Comisia să utilizeze, de asemenea, instrumente cum ar fi Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului pentru a sprijini în mod direct populația din Transnistria, prin care să elaboreze programe de sprijinire a societății civile, a accesului la informație, a educației și mass mediei libere, care au fost refuzate de către autoproclamatele autorități din Transnistria;
20. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintei Comisiei/Înaltei Reprezentante pentru politica externă și securitate, guvernului și parlamentului Republicii Moldova, guvernului României, guvernului Ucrainei, guvernului Federației Ruse, guvernului SUA, Secretarului General al OSCE și Secretarului General al Consiliului Europei.